

Ako se za pogojzdovanje goličav po deželi od erara toliko stori, ako se osnujajo in vzdržujejo gojz-darske sejalnice, ako se iz teh sadike čisto zastonj oddajajo, da, ako se še celó srenjam velike goličave zastonj pogojzdujejo; in kaj, ali bi ne bilo tudi prav, ako bi se v deželi, če ne več, pa vsaj ena velika era-rična drevesnica ustanovila (po našem mnenji bi bile tri na mestu ena na Notranjskem, druga na Gorenj-skem in tretja na Dolenjskem), iz katere bi se sadno drevje, in sicer popolnem izgojeno visokodebelnato drevje — kajti nizko je navadno za krave in drugo pasečo se žival — ako ne čisto zastonj, pa vsaj proti prav nizki ceni oddajalo? — Po našem mnenji bi se dalo to prav lahko izvēsti, in s prilično, prav majh-nimi stroški. Ali kje bi se našel mož, kateri bi bil, po svoji od ubogega kmetiškega ljudstva po-deljeni mu vplivni stopinji med kranjskim človeštvom pač poklican, zraven pa tudi blage volje se za to po-tezati, da bi se kaj enacega tudi izvēdlo?

(Dalje prihodnjič.)

Nova kmetijska knjižica.

„Mlekarstvo“. Spisal Gustav Pirc, tajnik c. kr. kmetijske družbe kranjske in potovalni učitelj za Kranjsko. V berilo vtisnenih je 50 slik. Založila in izdala c. kr. kmetijska družba kranjska. Natisnoli J. Blaznikovi nasledniki. — To je naslov novi knjigi, ki obsega 4 pôle v mali osmerki, katera se dobi pri kmetijski družbi za 10 krajc. Ker je cena knjižici zeló nizka in poduk v umnem mlekarstvu našim go-spodarjem zeló, zeló potreben, nadjamo se, da bodo slovenski kmetovalci pridno kupovali to novo knjižico. Naj sledijo tu mnenja nekaterih slovenskih listov o „Mlekarstvu“:

„Slovenski Narod“ od 20. junija 1884:

„Knjižica ima kratek uvod, potem pa na 60 stranéh prav dobro in strokovno pisan poduk v mlekar-stvu. Slovenski gospodarji bodo gotovo z veseljem posegli po tej knjižici, ki stane samo 10 krajc.“

„Slovenec“ od 21. junija 1884:

„Za naše živinorejce izšla je ravnokar jako potrebna in vsega priporočila vredna knjižica „Mlekarstvo“ v Ljubljani. Spisal jo je v gladki in lepi sloven-ščini, ki je tudi prostemu kmetu umljiva, mar-ljivi tajnik kmetijske družbe Gustav Pirc. Knji-žica obsega na ličnem in močnem papirji v na-vadni osmerki 60 strani in se vsled določnega tiska in tekstu pridjanih 50 podob prav prijetno bere. Cena knjižici je tako nizka, da si jo lahko vsak gostač, ki si kravico redi, omisli.“

„Ljubljanski list“ od 26. junija 1884:

„To je naslov lični mali knjižici, ki je prišla te dni med ljud. Namen ji je, povzdigniti umno mle-karstvo, priučiti našega živinorejca tacemu rav-nanju z mlekom, kakoršno ugaja natori mleka in vēdi novega časa, ter našemu kmetu odpreti nove vire pridelka in zaslužka. V primernem, lahko razumljivem jeziku nam opisuje gospod pisatelj krmo in izrejo molzne govedi, postanek mleka, molžo, ravnanje z mlekom v hlevu in v kleti, mlečne pomanjkljivosti in spremembe, posnemanje mleka po raznih načinih, izdelovanje surovega masla, pinjenje in razne v to potrebne stroje, rav-nanje s surovim maslom itd. Jako lepe slike po-vzdigujejo vrednost nove knjižice; povsodi je na-znanjeno, kje in za koliko se kupi narisani stroj, mnogo jih je pa taci, da se dajo z malimi stro-ški napraviti doma — in zato je knjižica še bolj

zanimiva in priporočila vredna našim živinorej-cem, ki ne morejo delovati z velikim kapitalom. Kmetijska družba in nje tajnik g. Gustav Pirc sta z novim poukom o umnem mlekarstvu gotovo vstregla našemu kmetijstvu v toliki meri, kakor uže dolgo ne z nobenim popularnim spisom.“

Podučne stvari.

V čem obstoji skrivnost, otroke k skup-nosti in slogi vzgojevati?

Spisal J. Dimnik.

Opazujmo družino, obtsoječo iz veliko otrok. Go-spodar je sebičen človek in ravno taka tudi gospo-dinja; taki so tudi otroci.

Mož in žena se bojujeta za ohranitev samega sebe; ons surovo silo, a ona z zvijačo. Zdaj je žena možu podložna in zdaj pa mož ženi; otroci so pa pravi sužnji starišev; vzgojiti jih hočejo za hlapce in dekcle; nobe-den ne sme biti samostalen. Tudi otroci se borijo, ka-kor stariši za obstanek in gospodarstvo drug čez dru-zega. Mlajši bratje in sestre morajo biti podložni sta-rejšemu bratu. — Mravljišče je poštenemu človeku res ljubše, kakor pa taka družina, ker mravlje bolesti sveta ne zvekušujejo, vendar jih pa taka družina.

Zraven te imovite družine stanuje še druga pa revna. Gospodar je učitelj na deželi, njegova žena si-rota. Bog jima je dal šestero otrok. V tej družini vlada sloga in edinost. Mož in žena sta eden — le zaradi razumne ljubezni. Obadva drug drugzega do-polnujeta. To je jako pomenljiva beseda. In zakaj se dopolnujeta? Zato, ker sta razumna in le eno že-lita: složnost in mir v hiši. Obadva imata trdne sklepe, drug drugzemu bolečine sveta zmanjševati in živ-ljenje olajševati; obadva si služita z veseljem vsakdanji kruh ter pogumno prenašata vse trpljenje. Ta dva nista samo ljubeznjivi zakonski par, ampak tudi prava pri-jateljaja.

Šesteri otroci nimajo le starišev radi, ker so nji-hovi stariši in ker tako četrta božja zapoved veli, am-pak tudi iz prave ljubezni. Še celó mali Ivan, komaj šest let star, vé, kaj je ljubezen do starišev. Kedar gre na polje, prinese jim zalih cvetlic, samo da bi jim po-kazal, kako zeló jih ljubi.

Vsi šesteri otroci so složni iz najmileje ljubezni; tu ne gospoduje postava hlapčevstva in podložnosti, kakor v oni družini, temveč tu vlada postava prostosti.

V čem pa toraj obstoji skrivnost, otroke k skup-nosti in slogi vzgojevati?

V vzgoji k razumni ljubezni do bližnjega, katera je z razumno ljubeznijo do samega sebe eno. Razumna ljubezen do samega sebe in razumna ljubezen do bliž-njega ste neločljivi, kakor svitloba in gorkota.

Sebičnost in ljubezen do bližnjega ste si pa na-sprotni; ravno tako tudi zaničevanje samega sebe in ljubezen do bližnjega.

V isti meri, kakor človek samega sebe ljubi, mora ljubiti tudi druge ljudi, ker ti so le neki drugi jaz.

Kdor je sebičen, vidi v bližnjemu tudi sebičnega človeka.

Večkrat se pa primeri, da so otroci sebični, sta-riši pa gojijo prav razumno ljubezen do samega sebe in do bližnjega. Mislil bi marsikdo, da otroci spoznajo stariše, kakoršni so. Vselej ne. Otroci mislijo, da so stariši tudi sebični, kajti ko bi jih spoznali, bili bi tudi le-ti taki, kakoršni so stariši. Če jim stariši razode-

vate ljubezen, ne smete misliti, da vam bodo taki otroci tudi ljubezen vračevali. Ali je pa sploh prav, da takim otrokom ljubezen razodevamo? Ali bi ne bilo bolje, da bi jo prikrivali in le ostro pravico kazali?

Ne. Ljubezen se mora razodeti, kakoršno občuti srce in če jo otroci tudi prav ne spoznajo, vendar se učijo spoznavati in to je začetek spoznanja. Stariši smejo od otrok le toliko zahtevati, da njihove razumne ljubezni ne zlorabijo. Če so pa taki otroci, naj jim stariši pokažejo razloček med ostro pravico in razumno ljubeznijo.

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

III. „Za obdelan les, torej tudi za železniške pragove se uporabljajo kakor za žagan les cene specialnega cenovnika II. in c. kr. ravnateljstvo se prosi, da odstotne odpuste, kateri se nahajajo v izjemnem cenovniku V. in kateri so združeni z minimalnimi količinami, po refakcijskem potu v priličnem obroku odtegne.“

V utemeljitvi tega predloga se opozoruje, da so železniški pragovi že obdelan les ter imajo veliko večjo vrednost, kakor les za kurjavo ali oblikovec; ker se za železniške pragove po izjemnem cenovniku V. in posebnem cenovniku z dne 15. februarja 1884. plačuje nižja železniška vozarina, kakor za oblikovec, treba bi bilo skrbeti po predlogu III. za spremeno te nepravilne klasifikacije tem bolj, ker se kaže preveliko samozatajevanje lastnih interesov, če se prevažanju tega blaga, katerega se tudi mnogo rabi na lastni progi, dajejo prevelike prednosti. Odstotni odpusti po refakcijskem potu, kateri se dajejo po izjemnem cenovniku V. železniškim pragovom in žaganemu lesu, bi se lahko, ne da bi se škodovalo prometu, odpravili, ker bi posebni cenovnik II. za obdelan in žagan les tudi brez refakcij na velike odpošiljatelje pač zadostoval, da bi se les, kateri je za oddajo, spravil v vrednost in se odposlal. Vsled teh refakcij se pač težko živahnejši promet doseže, marveč se le zgodi, da oddajajo nekatere firme pošiljatve na svoje ime, kar ni potrebno. Če bi se tarife za oblikovec po predlogu III. vzprejele, bode to spodbujalo žage k živahnejšemu delovanju, ker bodo lažje dobivale hlodove, promet se bode navzlic refakcij množil ter c. k. ravnateljstvo si bode prihranilo denar in delo.

IV. „C. kr. ravnateljstvo se prosi, naj dela na to, da se združno s c. kr. priv. južno-železniško družbo v osrednjem listu (Central-Blatt) št. 5, z dne 13. januarja 1883. razglašene prednosti pri železniški vozarni za oblikovec na progi Trbiž-Lesce v Gorico uporabljajo za brusnice lesnih tabel tudi tedaj, če se oblikovec v to porabi, da se izdelujejo iz njega lesene užigalne žice.“

V utemeljitvi se omenja, da je c. kr. priv. južno-železniška družba združno s c. kr. ravnateljstvom razglasila za oblikovec do 4 metre dolgosti od postaj proge Trbiž-Lesce v Gorico tarifo 15 kr. za voz in kilometer + 4 gold. m. p. po poti kartiranja pod pogojem, da je to lesovje namenjeno za brusnice lesnic tabelj za papirščino, katere ležijo v dostavnem okraji na Goriškem.

Firma na Goriškem, katera ravno isti oblikovec z istih postaj v Gorico dobiva, a jih hoče rabiti za izdelovanje užigalic, je prosila c. kr. priv. južno-železniško družbo, da bi jej dovolila za enako blago in enako relacijo to tarifo tudi tedaj, če izdeluje iz njih užigalice. C. k. južno-železniška družba na to prošnjo ni odgovorila, zaradi tega so odpošiljatelji lesa, kateri oddajajo

les obema firmama, prosili c. kr. ravnateljstvo za državno-železniško poslovanje, naj bi se enaka tarifa uporabljala pri pošiljatvah lesa enake kakovosti tudi tedaj, če se za različne izdelke uporabi. To prošnjo je c. k. ravnateljstvo odbilo, češ, da se lesovina veliko ceneje dobiva kakor lesene užigalne žice.

Predlog števil. I. se tako, kakor je bil stavljen, ni vzprejel, a vzprejel se je enoglasno predlog odseka za tarife, da se bode klasifikacija nemških državnih železnic ne gledé na sklepe drugih železnic vpeljala ter izvela. Po tem predlogu se bode predlagalo, da se naslednje, zdaj specialnemu cenovniku uštete vrste lesa pri avstrijsko-ogerskih železnicah uvrsté v razred C: 1. Okrogla deblovina ali drogovi (tudi surov, obsekan les) do 2.5 metra dolg. 2. Panjevi (štorovina), razklan les (polena). 3. Dračje in vejevje (fašine). 4. Krajniki, kateri pri žaganji lesa odpadejo, ne čez 6 metrov dolgi. 5. Naslednje pri jamah uporabljeno lesovje: deblovina, stebri, železniški pragovi, prečnice, krajevniške deske, krajevniški kôli, vse do 6 metrov dolgosti, kakor tudi tanke deščice do 1.5 metra dolgosti. — Predlagatelj namena je bil, doseči, da bi se surova deblovina do 6 metrov dolgosti, brez razločka, čemu se rabi, uvrstila v razred C.

Drugi in tretji predlog se je le gledé odprave refakcij vzprejel, vzprejel pa se je enoglasno naslednji predlog odseka za tarife:

„C. kr. ravnateljstvo se živo prosi, da po upodobljenih dozdanjih izkušnjah ob času ukrene, da se te refakcije kolikor možno odpravijo.“

Ker je gosp. K. Luckmann odpravo refakcij pri lesu še le tedaj nameraval, ko bi bil za menj vredne vrste lesa, posebno za les za kurjavo in oblikovec vpeljan za izjemni cenovnik I., ni bil zadovoljen, da se je glasovalo le ob enem delu njegovih predlogov ter se je držal svojega predloga zaradi splošne vpeljave izjemnega cenovnika št. I.

Vladni zastopnik se je izjavil proti vpeljavi izjemnega cenovnika št. I., ker bi za posamne relacije povišali se dozdanji podstavki.

Ker se je prej omenjeni predlog odseka za tarife vzprejel, je izjavil predsednik, da predlog gosp. K. Luckmanna odpade.

Ta pa je omenil, da je odsek za tarife priporočal vzprejeti le en del njegovih predlogov, da naj bi se še glasovalo o onem delu njegovega predloga, kateri zahteva splošno vpeljavo izjemnega cenovnika za nekatere vrste lesa. Na to je odgovoril predsednik, da gosp. K. Luckmanna predlog odpade, da mu je pa na voljo dano, pri prihodnji seji zopet staviti predlog, kar tudi namerava storiti.

Od predloga št. III. in IV. je predlagatelj odstopil.

Konečno opomni gosp. poročevalec, da bi bilo dobro, če bi udeleženi krogi v tarifnih zadevah izrazili svoje želje, da bi se moglo o njih posvetovati in bi se opravičene pritožbe odpraviti mogle.

Zbornični predsednik gosp. J. Kušar izreka gosp. poročevalcu za vztrajno zastopanje trgovskega in obrtnega stanu pri državno-železničnem svetu zahvalo.

Gosp. V. Petričič izreka željo, da bi se v odseku posvetovalo o tarifah.

Gosp. K. Luckmann meni, naj bi se taka posvetovanja vršila še le tedaj, ko bodo zbornici dotične želje znane.

Zbornični predsednik gosp. J. Kušar opomni, da bodo udeleženi krogi pač koj izrazili svoje želje, ko hitro izvedó o vsebini tega poročila.

Zbornica vzprejme poročilo člana državno-železničnega sveta g. K. Luckmanna z zadovoljstvom v znanje, ter se popolnem strinja z zahvalo, izrečeno po zborničnem predsedniku.